

۲۰۲۲/۰۹/۱۸

انجینر قیس کبیر / مجمع اللغات

تشریح از تعدادی لغات و کلمات علمی با ریشه های آنها در قاموس کبیر افغانستان

در عصر انقلاب علوم و تکنولوژی که ما قرار داریم، تشریحات لغات و کلمات علمی بر مبنای وجه تسمیه و مفاهیم علمی آنها باید به زبان دری در قاموس کبیر افغانستان جاگزین گردد. بدون استفاده از این لغات نه تنها زبان دری از قافله علمی و علوم معاصر فاصله گرفته زبان را به فقر علمی و معنوی میکشاند. کسانی را که با این لسان صحبت مینمایند، به چلنج های جدی درک و فهم مفاهیم علمی مواجه میسازد. من من حیث یک انجینر الکتروتکنیک، سعی نمودیم، تا جهت فراهم آوری تسهیلات برای استفاده کنندگان محترم مجمع اللغات، تا جائیکه ممکن است تعدادی از این لغات و کلمات علمی را با ریشه ها و وجوهی تسمیه آن ها در بخش لغوی مجمع اللغات قاموس کبیر افغانستان، تشریح نمایم.

ریشه	تشریح	اسم یا کلمه
یونانی	<p>اتم یا اتم به عنوان واحد بنیادی تشکیل دهنده ماده در علم کیمیا و فیزیک شناخته می شود.</p> <p>کلمه "اتم" از زبان یونانی " (atomon) (ατομον)" تشکیل شده است که به معنای "تقسیم ناپذیر" است. این کلمه از اشاره به تجزیه ناپذیری اساسی اتم به دست آمده است، به این معنی که اتم به اجزای کوچکتر تقسیم نمی شود و اصولاً یک واحد غیر قابل تقسیم تلقی می شود.</p> <p>در مدل استاندارد فیزیک ذرات، اتم ها از پروتون ها، نوترون ها و الکترون ها تشکیل شده اند. پروتون ها و نوترون ها در هسته قرار دارند و الکترون ها در مدارهای الکترونیکی دور هسته می چرخند. اتم ها با ترکیب تعداد مختلف پروتون ها، نوترون ها و الکترون ها، انواع و اختصاصات مختلفی از مواد را ایجاد می کنند.</p> <p>مفهوم "تقسیم ناپذیری اتم" به معنای عدم تقسیم اتم به اجزای کوچکتر تشکیل دهنده به شکل مستقل و معین است. در ابتدا، اتم به عنوان واحد بنیادی و غیر قابل تقسیم تصور می شد. این مفهوم از تقسیم ناپذیری در زمان های قدیم به وجود آمد، زیرا در طول تاریخ برای شناختار اساسی ماده و تجزیه تحلیل آن، اجزاء کوچکتری از ماده مشاهده نشده بودند.</p> <p>اما پس از توسعه علم فیزیک و کیمیا و تحقیقات مختلف در دوره های مختلف، مشخص شد که اتم به واقع از سه نوع ذرات همچون پروتون، نوترون و الکترون تشکیل شده است. در هسته اتم، پروتون ها و نوترون ها وجود دارند و الکترون ها در مدارهای الکترونیکی دور هسته قرار دارند. عبارت "تقسیم ناپذیری اتم" یعنی عدم تقسیم اتم به اتم های دیگر، به طوری که این تقسیم منجر به تشکیل اتم های مختلف با خواص و خصوصیات متفاوت شود. اما یک اتم میتواند به اجزای خود، الکترون ها، پروتون ها و نوترون ها تجزیه شود.</p>	اتم

یونانی	<p>الکترون یکی از اجزای اساسی اتمها و یکی از ذرات بنیادی در فیزیک ذرات است. الکترون به عنوان یکی از ذرات بنیادی و پایه ای در مدل استاندارد فیزیک ذرات توصیف می شود. این ذره بار منفی الکتریکی دارد و به دور هسته اتم می چرخد. الکترون به عنوان یکی از لپتون ها (ذرات بنیادی در فیزیک ذرات) شناخته می شود و در ترکیب با پروتون ها (که بار مثبت دارند) و نوترون ها (که بی بار هستند) در اتمها تشکیل می شود. این ترکیبات اتمی به وجود می آورند و تشکیل ماده را می دهند.</p>	الکترون
یونانی	<p>کلمه "پروتون" به ریشه یونانی "prōton" (prōton) "پروتون" باز می گردد. کلمه یونانی "prōton" به معنای "اولین" یا "اول" است و به اشاره به این واقعیت است که پروتون ها از اجزای اصلی هسته اتمی، به عنوان اولین ذرات موجود در هسته تشکیل می شوند.</p> <p>پروتون دارای بار مثبت الکتریکی است و به همراه نوترون ها که بی بار هستند و الکترون ها که بار منفی دارند، در هسته اتم قرار دارند. هسته اتم متشکل از پروتون ها و نوترون ها است و الکترون ها به دور هسته در مدارهای الکترونیکی می چرخند.</p> <p>پروتون ها در تکنالوژی کیمیاوی و فیزیکی نقش مهمی ایفاء می کنند و به عنوان یکی از اجزای اساسی ماده و تشکیل دهنده هسته های اتمی اهمیت بالایی دارند. تعداد پروتون ها در هسته اتم تعیین کننده عنصر کیمیاوی مربوطه است.</p>	پروتون
یونانی	<p>کلمه "نوترون" به ریشه یونانی "neutron" (neutron) "نوترون" باز می گردد. این کلمه از یونانی با معنای "نوتر" یا "نیوتر" به معنای بدون بار الکتریکی گرفته شده است.</p> <p>نوترون یکی از اجزای اصلی اتم است و به عنوان یکی از ذرات بنیادی در مدل استاندارد فیزیک ذرات شناخته می شود.</p> <p>نوترون بدون بار الکتریکی است، یعنی بار الکتریکی مثبت یا منفی ندارد، و به همراه پروتون ها که بار مثبت دارند و الکترون ها که بار منفی دارند، در هسته اتم قرار دارند.</p> <p>نوترون ها در هسته اتم به تعداد مختلف حضور دارند و همچنین نقش مهمی در پایداری هسته ها و عکس العمل های هسته ای ایفاء می کنند. اضافه کردن یا کاهش نوترون ها در هسته اتم می تواند تغییرات جدی در خصوصیات هسته ای و کیمیاوی ایجاد کند.</p>	نوترون
لاتین	<p>کلمه "آنتن" به دستگاه هایی اطلاق می شود که برای دریافت یا ارسال امواج الکترومقناطیسی، مانند امواج رادیویی یا امواج میکروویو، به کار می روند. آنتن ها در ارتباطات بی سیم، تلویزیون، رادیو، موبایل، اینترنت بی سیم و سایر تکنالوژی های مشابه به کار می روند.</p> <p>آنتن ها وظیفه جمع آوری و ارسال امواج الکترومقناطیسی را دارند تا اطلاعات را از یک نقطه به نقاط دیگر منتقل کنند.</p>	آنتن
یونانی	<p>این کلمه در زمینه فیزیک به کار می رود تا به ارتباط بین دو خصوصیت مهم در طبیعت، یعنی خصوصیت های الکتریکی و مقناطیسی، اشاره کند. در واقع، الکترومقناطیس به بررسی رفتار و تأثیر تعاملات بین خصوصیات الکتریکی و مقناطیسی در فیزیک می پردازد.</p>	الکترومگنیت/الکترومقناطیس

د پانو شمیره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنالین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پټه له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په څیر و لولی

	<p>الکترو مگنیت ترکیب دو نام یونانی قدیم است که از الکترون به معنی سنگ عتیقه *کهربا* که در یونانی «الکترون» گویندش، با شقیدن یا مالش دادنش به البسه نخی یا پشمی و ازین قبیل خصلت جاذبه کاه و خاک و غیره را میگیرد، به [کهربا مراجعه فرمایید] و مگنیت هم کلمه یونانی است که به مگنیزیا تعلق میگیرد، و مسماست به جایی که اولین بار در تاریخ جهان در آنجا سنگ مقناطیس توجه انسانها را جلب نمود که این منطقه در ترکیه قرار دارد و به نام *مگنیزیا* شهرت دارد.</p> <p>بعد از به وجود آمدن تکنولوژی و صنعت این اسم به ساختمان آله های که در اثر جریان برق ساحه یا محیط خود را خصلت جاذبوی میدهد و مقناطیسی میسازد، در تخنیک به آن الکترو مگنیت گویند.</p>	
یونانی	<p>کلمه "مگنیت" به ریشه یونانی "magnētis" (μαγνήτις) باز می گردد. این کلمه از نام منطقه ای به نام "ماگنسیا" (Magnesia) در آناتولی در جنوب شرقی ترکیه گرفته شده است.</p> <p>مگنیتیزم شامل تأثیرات مقناطیسی از جمله جذب، دفع، جذب فلزات و تأثیرات مقناطیسی میباشد. این پدیده ها مرتبط با خصوصیت های مقناطیسی اشیاء و مواد می باشند.</p> <p>مگنیتیزم در فیزیک یکی از پدیده های مهم و گسترده بی مطالعه شده است و تأثیرات آن در زمینه های مختلف از جمله نجوم، الکتریسیته و مقناطیس، و علوم مرتبط با آن مورد توجه قرار گرفته است.</p>	مگنیت

د پانو شمیره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزی بنی پازوالی د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ